

ХУРМЕТЛЕУ

Юрий Коков Россей Федерацияны МИД-ини делегациясы бла тубешгенди

Къабарты-Малкъардан айтхылык дипломат Сергей Ожуну бля Россей Федерацияны АБШ-да европалы къырлараны бир къазуумунда Энци эмда Толу эркинлик Посолу, СССР-ни ООН-да дайым келечиси, арт жыллада уа РФ-ни тыш къырларла бла ишлерини министри орунбасары болуп турган Юрий Дубинини аты Нальчик шахарына орамладан бирине эмда школга аталганды. Аны аты унутулмазча этерге керекди деген оюмун Россей Федерацияны тыш къырларла бла ишлерини министри Сергей Лавров Юрий Кокова билдирген эди. Ол башламчылык къабал керелгенди. Алай ары дери да республиканы оюнулары ол жаны бла мадарла этип башлаган эдиле.

Тонене КъМР-ни Башчысы Правительствоуно юйонде Россейни МИД-ини делегациясы эмда Юрий Дубинини къызы Наталья бла тубешгенди. «Бизни закый жерлешибизни 85-жылгыгына жоралап Къабарты-Малкъары ара шахарында орамладан бирине эмда инглиз тилден терен билим берген школга аны аты аталганына бек ыразы болганма, деп белгилегенди Юрий Коков. Аны бла да чекленей, биз Юрий Владимирович Дубинини хурметине жыл сайын тыш къырларлы тилден олимпиадала бардырырга умут этебиз. Къабарты-Малкъар 30-чу жыллада былай даражалы дипломатны ёздоралган эсе, биз жаш тёлбюкс Фамусун хурметигин да айткыры оюн, алгын заманланы закый адамларындан юлю алып, алагына тев болурга къорешип, Ата журтка жанлары кыналары бла къуллук этерге, аны кертчи болурга итирича этер оюн къолдан келгени аймагъа керекбиз».

Юрий Коков республиканы ёсет келген телюсюн юйретиде эмда окугунда РФ-ни МИД-и бла бирге ишлеуе мындан ары да бардырырга, бу иште жамауат биригилеге таянгыра керекисин чертгенди. Россейни Дипломатияны ассоциациясыны советини председатели Игорь Халевников Юрий Коков тыш къырларла бла ишлерини министрствоуну ветеран организациялары атлары айтылган дипломатла бла байлалмы болган эсгерте жерлени, шартланы илеуе жаны бла къаллай мадарла этгенлерини, алагы Сергей Лавров къаллай къаллай Нальчикде Юрий Дубинини аты унутмазча этуге да ол уллу къыйын салганыны юсюнден айттып, КъМР-ни Башчысы ол башламчылыкка өзгүрлү кеден къараганы эмда эс бургану ююн жорек ырызатгынын билдиргенди. «Бизни ол дунге бла байлалмы этеп бир гитие ызыккъ оқунда бар эсе, мени атам тууган шахарында аны атып къуру орам уллу, школ да жюрюторюне бек къуана болуу».

дегенди Наталья Дубинина уа. Школчунаны жетишмилли болурга келгендиргерге керек болганыны юсюнден айтта, ол республикада, сауалы къырларда да алай этерге уллу онгла болганыларын чертгенди. «Атабыа туууклары бла Нальчикте кеп керек келгенди эмда мында тууганы бла бек өктемленгенди», деп белгилегенди Наталья Юрьевна.

КъМР-ни Башчысы бла тубешиден сора, къынакъла Нальчик шахарыны 3-ию номерли школуну бла орамладан бирине Юрий Владимирович Дубинини аты аталганына жораланган къуанчынны жыйылыуа къатышкандыла.

Юрий Дубинин 1930 жылда 7-чи октябрьде Къабарты-Малкъар АССР-ни Нальчик шахарында тууганды. МГИМО-ну бошавында, тарых илмуланы кандидат эди. Дипломат классы - Энци эмда Толу эркинлик Посолу эди. 1955 жылдан 1956 жылга дери СССР-ни Франция Республикада посольствосунда ишлегенди. 1956-1959 жыллада - Парижде ЮНЕСКО-ну секретариятында, 1959-1963 жыллада СССР-ни МИД-ини аппаратында къуллук этгенди. 1963-1968 жыллада - СССР-ни Франция Республикада посольствосуну биринчи секретарыды, советнигиди. 1968-1978 жыллада СССР-ни МИД-ини аппаратында биринчи Европалы баломте башчылык этеди. 1978-1986 жыллада - Испания Корольствода СССР-ни Энци эмда

Толу эркинлик Посолу. 1986-1990 жыллада - ООН-да СССР-ни дайым келечисиди, СССР-ни АБШ-да Энци эмда Толу эркинлик Посолу. 1990-1991 жыллада - СССР-ни Франция Республикада Энци эмда Толу эркинлик Посолу.

Федерацияны тыш къырларла бла ишлерини министри орунбасарыны къуллугунда ишлегенди. 1996-1999 жыллада Россей Федерацияны тыш къырларла бла ишлерини министри орунбасарыны къуллугунда Россей Федерацияны Украинада Энци эмда Толу эркинлик Посолу болганды.

Россейни Тыш къырларла бла ишлерини министрствоусуну МГИМО вузуну профессору эди. Сайлыккыны орден, Урунууу Къызыл Байрагыны ордени бла юч кер, Халкыны шукълуктарыны ордени эмда «Сыйлыккыны Белгиси» орден бла да саууаланганды. Анга «Россей Федерацияны дипломат службасыны сыйлы къуллукчысу» деген ат аталганды. Ол «За заслуги» деген орденни командору эди (Франция), Украина - «За заслуги» деген 2-чи даражалы орденни тийшили болганды. Мамырлыккына себеплик этен ишлери ююн эмда тууганлы 80 жыл толганы бла байлалмы анга сыйлы князь Даниил Московскийни 3-ю даражалы ордени (РПЦ, 2011 ж.) берилген эди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоуно пресс-службасы.

ТИЙИШЛИСИЧА КЁРУУ

Школ, орам да айтхылык жерлешибизни атын жюрютюрюкдюле

Нальчикни 3-ию номерли орта школуну СССР-ни эм Россей Федерацияны Фёб къырында толу эркинлик келечисин Юрий Владимирович Дубинини аты аталганды. Анга жоралып, тонене бу окуу юйге тубешу болганды. Анга къатышыр ююн Россей Федерацияны Тыш къырларла бла ишлени министрствоуну къуллукчысу Азим Арахмедов, Россейни Дипломатияны ассоциациясыны советини председатели Игорь Халевников эмда Дубинини къызы Наталья да келген эдиле.

Алагы КъМР-ни Правительствоуно Председателини орунбасары билим берилеуе илеуе жаны бла жаш телюсюн ишлери жаны бла министр Нина Емузова, школну директору Игорь Муравьев, Нальчикни мэрини орунбасары Ульшаны Ислам, устазда да тубегендиле. Наталья Юрьевна окуу юйге кирген жерде атабасары билим берилеуе илеуе жаны бла жаш телюсюн ишлери жаны бла министр Нина Емузова, школну директору Игорь Муравьев, Нальчикни мэрини орунбасары Ульшаны Ислам, устазда да тубегендиле. Наталья Юрьевна окуу юйге кирген жерде атабасары билим берилеуе илеуе жаны бла жаш телюсюн ишлери жаны бла министр Нина Емузова, школну директору Игорь Муравьев, Нальчикни мэрини орунбасары Ульшаны Ислам, устазда да тубегендиле.

Тубешиде селеше, Нальчик шахарыны администрациясыны башчысы Мухамед Кодзоков Юрий Дубинини кертти да аты айтылган дипломат болганыны эсге салганды. XX ёмюрно ахырында эмда XXI ёмюрно башында кеп тыш къырларла ишлегенди, француз, инглиз, испан тилдеде эркин селешгенди, хар не иште да чыгармачылык кеден къараганды. «Сизни школугуызы тыш къырларлы тилге

аслам эс беледи. Аны себепли бу окуу юйге, шахарда орамладан бирине да бизни айтхылык жерлешибизни аты аталганы бек тоздо», дегенди мэр.

Наталья Юрьевна уа, республиканы шахары, школуну оюнуларына, окуучуларына да ырызатылган дагында бир керек билдире: «Биз атабызны осуатын толтура, сизни бла мындан ары да байлалмыла, барызын оземге сев беремиз. Бирге ири ишлерге, сизде торлю-торлю конкурсла бардырырга мурад этебиз», дегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

КЪУЛЛУКЪГА САЛЫУ

Хачим Мамхегов - Бахсан шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысы

6-чы февралда Бахсан шахар округну жер-жерли самоуправланысыны Советини 43-ю сессиясында бу жерни администрациясыны башчысына кёргозотпогел юч кандидаттура да сокоткенди. Аны ичинде эм устазылышанларына багъа бичип, селешгендере тынгылап, кандидатланы хар бири бла ушакъ этип, депутатла Х.Х.Мамхегов жаны болуп бирча ырызаккында къол кёргогендиле.

Хачим Хасанович Мамхегов 1975 жылда Бахсан районну Куба эгинде тууганды. Москваны къырал индустриялы университетини, Физкультураны, спортну, жаш телюсюн эмиртизмини россейли къырал университетини бошавында.

Восток тутушулуаны республикалы спорт школуну, КъМР-ни Спорт эм туризм министрствоуну энци комплекс спорт школуну башчылык этгенди. Андан сора республиканы спорт министрини орунбасары эди. 2014 жылны ноябрь айында бахсан шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысыны къуллугун

болжаллы халда толтурганды. Къабарты-Малкъарны Сыйлы грамотасы бла саууаланганды. Республиканы физкультура спортыны министрлиги къуллукчысы.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоуно пресс-службасы.

Жыйыдыу

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатларыны эслерине

2015 жылда 12-чи февралда Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини кезиунден алты чокырылган жыйлыуу боллукчу. Ол КъМР-ни Правительствоуно юйонде бардырылганды. Анда «Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентине Пасланысыны эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоуно 2014 жылда ишени юсюнден отчётну юсюнден» водпроса къралылкды.

Жыйлыу 12.00 саягата башланкыды. КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Парламент

Законопроектлени сюзгендиле, спикерге тынгылагандыла

КъМР-ни Парламентини президиумуну кезиулу жыйлыуунда депутатла жыйырмага жууук водпроса къарагандыла. Ол санда «Къабарты-Малкъар Республиканы бюджетини ишени бардырыу юсюнден», «Кеф этдириучо ичигилени эмда бир-бир сууап суулауны розница амал бла сатыуга чек салыуу юсюнден» законопроектлени сюзгендиле эмда бир-бир республикалы законга кийирге белгиленген тюзетиуленни къобыл кёргендиле.

Документле барысы да депутатлага эмда тийишли ведомстволарга ала келерини оюмларын, эсгертиулерин бла предложениларын хазырлар ююн жиберилгендиле.

Парламентарийле федеральны законопроектлере отъзыланы, РФ-ни башха субъектлерини башламчылыккыларын бла обрацияларын да сюзгендиле. Ала уа Россей Федерацияны Административ право бузуклуккыны юсюнден кодексине, Налог кодексге тюзетиуле кийириу, ЖКК-да кемчиликлени кетериучо мадарларын белгиуле бла байлалмы эдиле.

Депутатла бу жол Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысы

Кодзоков Мухамед Мартынович жер-жерли самоуправланыны анытыуга, къырвал власть органыны ишлени илгендиреуе уллу къыйын салганы ююн Нальчик шахарыны 4-ию номерли гимназияны директору Натоева Римма Артановнаны билим беридеуе жетишмилери ююн КъМР-ни Парламентини Сыйлы грамотасы бла саууаларга оюу этгендиле.

Ызы бла спикер Татьяна Егорова Россей Федерацияны субъектлерини башчылары, законла чыгаруучу органыны председателиуери, уллу шахарлы мэдрери бла Москвада «Шендую экономика эмда политика болум. Бек иги регион амалла-деген ат бла бардырылган

семинар-кенгешге къаллай къатышканы юсюнден хабарлаганды. Ол Россейни президенти Владимир Путин эмда селешиюнде артыкча бек не затха магына бергини, кризис болулманы алгандан билип, жолларын кесуе, экономиканы тутуучу анытыу эмда къырвалны социальны ырадхыгынын саклау жаны бла къаллай борча салганын эсгергенди.

Аны селешиюу Федеральны Жыйлыуга Пасланысыны андан ары барганында В.В.Путин регионланы законла чыгаруучу органыны ишлени илгендиреуе, фракцияла тиррек болурча этерге, представитель органдан кёбюрек къыймат чыгарча этерге керекисин шарт айтханды, дегенди Татьяна Егорова. КъМР-ни Парламентини кесини ишинде айырычуланы сейирлерине баш магына берге, жамауатта таптыкчыла ишлерге керекидеуе къошанды ол.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Къармашылуукъ

Къабарты-Малкъарда 2015 жылда 75-жерли биринчи сабий сад ачылганды деп билдиргенди Май районну билим берилеуе управланысыны башчысы Галина Маерле. «Аны жангыртуу жаны бла ишле былтыр 5-чи октябрьде башланган эдиле, дегенди ол. Къысха заманны ичинде анга тынгылы ремонт этгенден сора да, инженер сетелерини жыйлеу, суу берилеуе биргезинерин, электроуыланы - толунулай алышкандырырга къолдан келгенди. Жангы учрежденияда 30-дан артык адам келерине иш тапхандыла. Районда сабий садлагъа кезиулерин саклап тургъналы ишлени ахырына ар».

Быйыл биринчи сабий сад ачылганды

таллада боллукъ туююлдуле. КъМР-ни Правительствоуно Председатели - билим берилеуе илеуе жаны бла жаш телюсюн ишлери жаны бла министр Нина Емузова бу садикни жангыртууга федерал эм республикалы ахчадан 18 миллион сом къоратылганын, жууук заманлада сабийлерге школга дери билим берген 200-шер

дениялада 3700 жангы жер къурап, биз быйыл проблемадан къутулабыз, дегенди Емузова.

Билим берилеуе илеуе жаны бла жаш телюсюн ишлери жаны бла министрство билдирген шартлагъа кёре, 2014 жылда республикада сабийле школга дери жюрюкча 3897 жер къураганды. «Аланы ремонтларна, башха кереклене федерал бюджетден 20,3 миллион сомдан артык къоратылганды. Республиканы бириждилген бюджеттенден софинансирование халда берилген ахча уа 51 миллион сом чаклы болганды», деп билдиргендиле ведомстводан.

Школга дери билим берилеуе башха амаллары да синдирдиле. «Республикада сабийле къысха заманын турурча группала ачылгандыла, энци илеини бла къырвалны араларында партнёрлук халланы анытыу жаны бла мадарла этилдиле. Сёз ююн, Проколданий шахарда 80 жери боллукъ энци илеини сабий сад ишлене турды», деп къошандыла министрствода.

ТЕКУЛАНЫ Хауа

Жазылыу - 2015

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

Багалы шукълал! Сиз бир торлю сылтаула бла 2015 жылны биринчи жарымына «Заманга» жазылармалы къалган эсегиз, халны тюзетерге онг барды. 27-чи февральго дери, почтага барып, жазылыуу жарашдырысатсыз, ана тилибизде чыккыган газетни 1-чи мартдан алып бошларкыксыз. Жазылыуу багъасы төрт айга - 559 сом 92 копекеди.

Бизни индексибиз - 51532

Школ, орам да айтхылыкъ жерлешибизни атын жюрютюрюкдюле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.
«Юрий Дубинин сизни школгугузда окугъ-
ганды, энди ол аны атын жюрютеди. Ол шарт а
дипломат усталыкны сайаганагъа себе-
плик болгугуза толуйнагъыа. Мен Юрий
Владимировичи кесими агама, Натальны
а агемине сайамай. Бюгонниги ишиги бла
мени бек кыуандырдыгъа», дегенди Игорь
Халевички.

М.Колдзиков, Н.Дубинина, Н.Емузова.

Андан сора жайылгауа бардырылуу-
загда ачык дери болганды. Абдан
классаны окуучулары Ю.В. Дубинини
юсонден жыйышдырган материаллары бла
шагырей этгенди. Наталья Юрвевна да
атаганы юсонден бир жерде да басмалан-
магъан шартны юсонден айтканды: «Гитче
заманьыда атам орамда бара, бир шыгълы
тишируу, аллына чакырыу, кып азынчы
быйай тутчу, дейди. Жаш унамайды, алай ол
кыадыл кыюмайды. Болмагъандан ары,
кыюлу узатады. «О, да сен уллу кылулукчу
болгукъса, кыпар тур, мени айтханымы
эсинде тут», деген энди шыгълы».

Арда журналисте бла тобешигенди
ау, Наталья Юрвевна Нальчикде жаш за-

маньыда болгъан, бизи шахарыбыз ага
жомакъа кырюнгенин, табигъатыбызны
сейирлигин да чертип айтханды. «Мында,
сез ююн, байрам дери бардырыгъа да
кылулукдан келгилди. Алагъа чыгармачы
коллективле, спорт бла кюешкен сабийле,
Халевички айырмалыла да кытышыгъа
болгукъдыла. Андан ары ау олимпиадала да
кыуаргъа онг барды.

Бизни кыатышыуубуз бла россейли,
регион, европала олимпиадала окуна барды-
рылгъандыла. Алагъа кыатышкы сабийле
ау сертификатла берилгилди. Мен тол
уйнама, сизни республикадан тыш кы-
раллы ишени министрствосунда кадрла
болгукъларына», дегенди.

Игорь Муравьев быйлай айтхылыкъ адамны
атын школ не заманда да намысы жюрюто-
ропоне ийнандыргъанды.

ДАЛХАЛЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

КЪБАРАУ

Жангычылыкъгъа итинуулук

Бу конюде Къабарты-Малкыр кырал универси-
тетни информатика эм управление факультетиде
«Высокопроизводительные вычисления в научных
и инженерных приложениях» деген ат бла илму школ
ишленгенди. Анда лекцияла окугъанлары оралары-
ла Москвадан алиме да болгъандыла.

Озган байрам кюн а Къа-
барты-Малкыр кырал уни-
верситетде жаш алимент
проекттерини онучу кермючо
чыгълганды. Анга Шимал-
Кавказ федеральни округ-
ну битеу субъектерини да
келечилери кыатышкандыла.
Аланы КъМКУ-ну ректоруну
кылулуктан топтурган Барисби
Карамурзов, КъМР-ни билим
беруу, илму эмда жаш тѳноно
ишери жаны бла министр-
ствосуну кылулукчусу Свет-
лана Прохорова эмане жангы-
чылыкъа жаны бла проректор
«Старт» бизнес-инкубатору
директору Малконудланы
Юсюп да алгъышлап, жети-
шимле текегенди.

Жаш алимент советини
председатели Светлана Хаш-
рова быйлай кермючени жыл
сайны Россеини Жаш Алимент-
ни союзуну Къабарты-Малкыр
кырада белию бла КъМКУ-
нде кыуаргъанлары, быйлай
алтышкыдан аслам проект

ланы да керюрге боллукъ эди.
Илму-билим беруу ара жангыз
кеси окуна химия эмда нано-
технологияла жаны бла ондан
арткъ иш керюзгенди.

Быйлай кермючю дагында
бир игилиги – ол анда салын-
ган затланы сатарга, алгърга
да себеплик этеди. Мында жаш
алимент инвесторла табаргъа
онг чыгъады. Аны хайырындан
аланы проекттери кѳл жерде
жетишимли ишлейди. Сѳз
ююн, «Кавказкабелъ» завод-
ха кабелъ пластиканы амалы
синдиргенди. Ашат Цурова
эки ай мындан алгъа кандидат
диссертациясын кыруулук,
бусагъада доктор ишин кы-
лга алгъанды. Аны илму иш
Москваны кырал университети-
нде «Таннетта» проекте
жетишимли хайырланганды.

Кермючю Шимал Кавказда
жашагъан халкылары арала-
рында шѳк байламлыкъланы
кюендирини онг да барды.
Жашла бла кызыла бир бирле-
ри бла танышканды, сѳшѳш-
ди, оюмларын айтадыла, бирге
проектле жарашдыралды.

Ма бу жол да алай болгъан-
ды. КъМКУ-ну студентлери
бла аспирантлары кермючю
келгенлеге тинтуу ишлерини

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

Кысыа Билгилериле

Багъала 3 процентте
ѳсгенди

Росатдан билдиргенлерича, жылны
алпындан башлап багъала юн процентте
ѳсгенди. Онеки айгъа санагъанда, ин-
фляция онтерт процентте кѳторюлгенди.
Анга транспортла кѳторюлгенди да кы-
шаргъа боллукъду. Алай бла Москвада ме-
трода энди билет жети процентте багъады,
автубуса да уа – 2,5 процентте.

ѳсгенде барындан да алгъа уа аш-
азыкъ барды. Сѳз ююн, бадыражына
– 34, содан – 28, быаы – 24, алыла да
онеки процентте багъадыла алгъада ѳс-
етроа энди билет жети процентте багъады,
автубуса да уа – 2,5 процентте.

инфляция онеки процентден ары бармаз-
гъа керекди, алай экспертле оюм этгенден,
багъала онеш эм андан да кѳн процентте
ѳсерикиди.

Умулгандыргъан керюмдю
РФ-ни уруну министри Максим Топи-
лин 2014 жылда кыралда бир миллион
947 минг сабий туугъанын билдиргенди.
Ол Россеини жангы тарыхында эи уллу
керюмдюю. Юлгюге 2013 жылда аланы
саны онжети миннге аз эди. Алай бла
сабий тууу терт процентте ѳсгенди, бы-
лаыла алгъа Санкт-Петербург, Краснодар
край, Москва эм Тюмень областыла бла
Сахалинде.

Демография болум игиге айланыргъа
ушайды. Туугъанлары саны ѳлгенден
33 миннге аслам болгъанды. Исансны
жашууну узунгъу да кѳбейгенин ай-
тырга тишиди. Токъсанчы жылда
бир жылгъа миллион адамны тас этген

сѳк, 2008 жылда уа ѳлгенлени саны 600
минг эди.

«Къара алтын» кыайры
ѳсе да, сом да арыды

Орта юноно эртепигендик нефтини бар-
лыени багъасы 54 долларгъа дери тош-
генди. Осагъатлай Москваны биржасында
доллар бла еврогъа багъала ѳсгенди.
Алай тоше болум торлене башлагъанды.
Бензин багъаракъ болгъаны бла сом да
кѳторюлгенди.

Американы нефтиникилени забастова-
лары алыкъ тохтарыкъ тоюлдо, деидиле
экспертле. Ол буровой установкакы тала-
лыла жабылгъанлары, аны ююн а кѳнле
ишлерин тас этгенлери бла байламды.
Алай туру нефтини багъасы андан да бек
ѳсдорюлдо. Бирси жанындан, сому узлу-
лукъу экономиканы кыарысулукъанды.
Мында уа кыуанырча шарт хазна тобыды.

Федеральни басманы
материалларына керѳ.

Документле

КѳП БОЛМАЙ ВЛАДИМИР ПУТИН БИР НЕНЧА ЗАКОННГА КЪОЛ САЛГЪАНДЫ. МА АЛАНЫ БЕК МАГЪАНАЛЫЛАРЫ:

Спайсланы жайгъанланы
– ТУТМАКЪГЪА

Энди спайсланы жайгъанла 8
жылгъа ступурга боллукъдыла. Пре-
зидент къол салгъан законга керѳ,
адманы башын атайн этдирген бу
улуу затла наркотиклеге саналадыла.

Экспертле айтханырча, наркоти-
кени законсуз сатуу бла кюешкен-
ле попонча ичинен улуу замоналы
терк-терк алышындырдыла эмда
бир кырдк эркин этилимлей тохта-
ды эсе, осагъат жаны чыгыш
кыалады. Энди наркотиклеге кон-
троль этген федеральни службага
Россеиде сатаргъа эркин этилмеген
жангы кыркыулулукъ психотроп затланы
реестрин кыуаргъа эркинлик берил-
генди. Ол этиме Интернетте салыны-
рыкъды. Алай бла спайсланы жангы
толурлери сюдге да жетгичи
жоллары кесилгилди.

Аланы врач аймай игенле эмда
алагъа акыбалькы болмагъан законга
юйретгенле да администрация
жууалпылыкъгъа тарыллыкъдыла.

Кабелъ каналлагъа ре-
клама кыайтарылады
Хакъ бла ишленген телеканал-
ланы келечилери, бу кыыйын

замангада кыулулукъ болу-
шгукъ деп, президентден бир
ненча керѳ тилегенди. Бытыр
аладан рекламаны керюзгюрте
эркинликлери сыйырылгъан эди.
Ол оную а артыкда муниципал
эм район каналлагъа талсыз бол-
гъанды. Владимир Путин беру-
лерини асламысын россейлиге
деп бардыргъан телеканаллагъа
рекламаны керюзгюрте эркин-
ликлерин кыайтарган законга
къол сазуранды. Ону тыш кы-
раллагъа берулерин 25 процент-
ден кѳл болмагъан каналлада ол
чыгъ башларыкъды.

Оноучуларыны
атларын тюрлендиргенге
керекчи

2016 жылда 1-чи январьдан
башлап кыралда жалаанда бир
президент – Россеини Президенти
– кыайлыгъа керѳки. Башчы-
лары энгта да келерине «прези-
дент» деп тургъан регионла
оноучулары башха ата табар-
гъа тишидиле.

Кертисин айтханда, регионла-
ны башчыларына президентле
деп атаргъа эркин этмеген за-

кон 2010 жылда окуна кыабыл
итилген эди. Он регион тишили
торлюниле кийирген эдиле.
Алай Татарстан бла Башкирия уа
шѳндюге дери да алай этмей тур-
гандыла. Энди Къазангъа бла
Уфагъа оноучуларыны атларын
торлендиргенге 11 ай берилгенди.

Абхазыцлагъа РФ-ни
паспортларын алыргъа
женгилрек болгъанды

Быйтыр ноябрде Россеини бла
Абхазияны президентлери бай-
лыкълыла жюрютоюно эмда
стратегия жаны бла бирге ишлеуно
юсонден келтиген эдиле. Быйлы-
ны февраль айына аны юсонден
документ битеу жорукъданан
сынауладан ѳпю, хазыр этилгенди
да, Владимир Путин аны къол
салгъанды. Келшимде керюзгюрте
бек магъаналы жумушладан бири
россеини граждандствону алыу
бла байламдыла. Жангы болумгъа
керѳ, Россеи абхазыцлагъа россеини
паспортланы алынуу жорукъ-
ларын женгилрек этеркиди.

Федерал басма органыны
материалларына керѳ.

УЛЛУ ХОРЛАМГЪА ХАЗЫРЛАНА Жюрексиндирген эм ѳхтемлендирген хапарла

Уруш эм тишируу... Нечик кы-
жур эшитиледе бу сѳзле,
ала бир бирге арталыда келиш-
мейдиле. Болсада уллу, гитче
кыазауатлада да алай бир жанында
кыалмагъандыла. Ма Уллу Ата
журт урушда да ала медвострала,
врачла, санитаркала, тасхачы-
ла, связистле болгъандыла. Кѳп
солдатланы ѳломден сакълагъа-
нандыла.

Нальчикден фронтха алтмыш
беш тишируу кетген эди. Ала
барысы да торло-торло орден-
ле эмда майдалла бла саугъа-
лангандыла. Аланы араларында
Мария Рухляда, Анна Семѳнова,
Эмма Карданова. Ма аланы жур-
метлери бу конюде Тишируу-
ланы шахар совети Нальчикни ара
библиотекасы бла бирге тобеши
бардыргъанды. Анга дагында
алимле, художникле, бир-бир жа-
мауат биригиуени келечилери да
келген эдиле.

Библиотекада ишленгенле уа ки-
тапладан, суратладан кермюч
кыуаргъандыла. Бидома материалла
да хазырлап, аланы уллу экидан
керюзгенди. Ма сержант по-
гонгъа бла бир сойдомлю тиши-
руу керюмдю.

Ол кюн урушну ветеранлары
да, бирде ышара, бирде
кѳлери толуп, кѳз жашларына
къол жулулукъланы бла сыйлай,
кѳп хапар айтхандыла. Мария
Рухляда Бахсан ГЭС-де ишлей
эди. Немсигиле келгенлеринде

Анна Семѳнова уа уруш жылдада
«анга медвостралькы, врачыкъ
да этерге тошегини эсгергенди.
Эмма Карданованы уа Хорламны
конюде болгъан кыуан эсинден
бир да кетмейди. Уруш жылда
кѳргенлери, сынагъанлары баш-
хала да айтхандыла. Сѳз ююн,
«Нальчик» сатуу-улуу производ-
ство фирманы директору Юн Пляш-
ковагъа, гитче болгъанына да
кыармай, ауур ишени таммалап
тургъа тошегини. Ол теримге
кѳл, влогъра да аздан кыалгъан.
Тишируулары советини келечиси
Нина Ким а уруш жылдада ата-
сы Орта Азияда интернетда директор
болуп ишленген, ара алгъа битеу
кыралдан сабийлени эшонлапа
бла келтиргенлери, бир кесовден а
малкырларына да алгъанларыны
юсонден хапарлагъанды.

«Ол мени ыннамды», дейди би-
блиотекачаны ишчиси Джульетта
Машукова. Уруш башланганды,
анга жыйырм жыл да болмагъан
эди. Ол а Ата журтун кыруулар-
гъа чыкканды. Битеу Европаны
кыдырып, 1945 жылда хорламгъа
Берлинде тобегенди. Рейхстагны
Кыбыргъасында уа – «Волдады
Берлинге дери» деп жазып, кыюл
ызын кыбыргъанды.

Баш иеси бла фронтда таныш-
канды. Ол туру жаш Кюночкъланы
Магомѳ болгъанды. Арда ол
ѳморден ахиргъа Малкыр кырал
драма театрада ишленгенди. Аны ре-
спубликада, андан тышында да аты
кѳн бѳлгиле эди. Ала экиси да бир-
ге сау элли жыл жашагъандыла».

Тобешиуени ахиргъанда библи-
отеканы директору Людмила
Машукова ветеран тишируулагъа
узакъ муом, саулукъ да тежегини,
саугъала, голле да бергенди. Ол
кеси да саугъасы кыалмагъанды.
КъМР-ни Художниклери союзуну
правленини секретяры Нелли Сун-
дукова библиотекада «Художник
тишируула» деген ат бла китапте
ѳтюрюргенди.

Ол кюн итирилдикке мен ветеран
тишируула бла бирге Музыка театр-
гъа А.В. Александров атылы жыр
эмтеу академияны ансамблини
концертине кыуаргъа барам.

Анда уа Мария Рухляда тобеши-
уде эстерююно юсонден респу-
бликалы телевидениеде ишленген
журналист Вячеслав Коломыцке
айтамы. Ол а ансамблини башчы-
сы билдирген эди аны юсонден.
Андан Мария Матвеевна деп
«Осенний вальс» деген жырын
жырдыла. Ол а, артисте голле
берип, ырызлыгын билдиргенди.
М. АДИЛОВА.
Суратланы автор алгъанды.

Кыайгырыу

Юйюрге – жер участкала

Бахсан шахар округда жашау
журтун хакъсыз алыргъа ѳселеде
тургъан граждандлагъа жерле юле-
шингенди. Бу ишни шахарны
администрациясыны башчысыны
кылулукътан топтурган Хачим Мам-
хегов бла эни кыуаргъан комиссия
бардыргъандыла.

Алай бла отуз юйюрге эки минг
квадрат метрик жерле берилген-
ди. Аладан 29-су Дыгъубѳгей-
дедиле, бири да Бахсанды. 2012
жылдан алып кыуаргъанда, жашу
журт кыюлу 73 ойор болгъандыла,
аладан эллиси кѳн сабийлигенди.
Бу жылы ахирына дери округда
энгта да жоюз участка юлешими-
рикти.

Хачим Мамхегов адамла жангы
жердеде кыуанчлы турурларын
тежегини эм коммуникацияны
таргъуду болушукъ этергин
билдиргенди. Аланы дагында ко-
миссияны башчысы Хамид Зевеш
алгъышлагъанды. сора хар ким да
кесини кѳзюно администрацияны
сайында неда аны меклямы би-
ринчи кыатын билдиргенде билрге
боллукъ эм эсгергенди.

Бизни корр.

ЭСГЕРИУЛЕ

Фахмусу, адамлыгы да бирча бийик болгандыла

Фахмуша адамлык. Быладан кысык баш болуп? Мени ангылауума кере, ала бир бирге озурмаган, ал бермеген ышандалдыла. Бир инсанды оюнде экисе да бар эселе у, ол кылай алмады! Сөз ючюн, Куйлианы Кыясынча. Аны бла терен шакырейилми жок эд. Кылай эсе да аллай чыкмаган эди.

Ол уллу Адам эди - аты дунияга белгиле. Мен а ким аны кыатында? Газете ишлеген, хазна киши танымаган орталык журналист. Орамда узгызракча эспелем, анга тобемоз очюн, бир жагына кепти кычыу эди. Улганг этуно эди.

Ол а мени бир жол сейрге кылдырды. Ауруп жаткан заманында негерим, орамда тобеп: «Кел мени бла, Кыясынчы кере барайкыч», - деди. «Да ол мени танымайды», - деп арсар болдум. Кыюмада тенгим мени биргесине элтпей. Кыясын, жастык башын брегек кетюроп: «Куйлай ул, сага а мени даум барды», - дегенинде, сейрге-тамашага кылдым. Улуу пост мени таныгына ийнаныргытым келмей, бир аууркыга аууздуман сөз чыгаралмай турдум.

«Кылай бла жанна тигеними айтды: «Бир кюн, редакцияга барганында, коридорда сен мени бла салкышмагынын манга бек ачы туйген эди», - Кертди эди Кыясын. Мен анга салам бериге аны таба атлаганымлай, редакцияны кылуукчулардан бири, Куйлу улун сермен тутуп, кесини кабинетине алып кетди. Онг бермеди манга аны бла саламлашырга.

Пазында уллу ангылаум болмагыны себепли аны чыгармачылыгына багга биреге кылуумдан келлик туююду. Адамлыгыны юсюден а бир затла айталлыктыма. Кесин кетюргемени, бош адамлага бийден кырамагыны, ким бла да бир тенги блага ошлешгени ючюн сөз эдиле аны битеу тулула, кабарчылыла да. Озурмай айтканда, Куйлу улун битеу Союзда да таныгандыла, анга хурмет этгенди кеп тыш кыяралда да.

Бир жыл мен москвалык журналистени кыуаму бла Германияга барам. Магдебург шахарда бизни Куйлура юйге эгдиле. Олтурдула, сыйдалыла. Сора, неж эсе да, немисли ким кыайдан келгени билгире изледиле. Манга жетгендеринде, айтды миллетини атын. Ала кыуа-муш эгдиле, дунида аллай халкы бар деп эшиткендерин билдирдиле. Мен Куйлианы Кыясынны миллетиндеген дегенинде, жарык болдула. «Билебиз, билебиз, назмуры бла да шагырбайсы», - деди.

Москвада «Россия» кыонкы юйде паспортуна кыраган сарычан

школа окуганынаны, чакыргыган эдиле. Сөз Куйлу улуга берилде дегендеринде, трибунага аралдым. Мен ол заманда, атын эшиткен болмасам, кесин танымай эдим. Аны ошлешгенине зал гюролдоген кыарла бла тобегенине кыуандым. Кесине жолугуламдым. Кеп заман окуп, Кыясыннга Москвада фронтун жазуучула бла тобешууда болганыны айтханында: «Ай, хоуму, тозонойле мени аллыма келип кыалсанг эди уу», - деп тырман этген эдим».

Ол кесин бир бош адамча жюрюгөнүндө. Аны ючюн даражасы кетюролгон болмаса, тошмөгенине. Юй бичем сберкассадда ишлей эди. Бир кюн, мен да анда турганлай, Кыясын келди. Бир талай адам кассаны алында сюели эдиле. Юйдеги аны таный эди да, очердесиз жумушун этерге кыарлап келди. Куйлу улун кыарды. «Бюгон мени ашыкчын жерим жокду, бир кесек сюелейми», - деп кыюйду. Аллай адам эди ол. «Мен ким болганыны билемсиз!» - деп дерденлерин тургузганында да керегемиз. Кыясын керг эди алмай затпадан.

Малкыар, кабарчы постледен бла жазуучуладан кеп аруу сөз эшиткенме аны юсюден. Он чыгармачылык ишин сайлаган жаш адамланы бир-бирчелан жоларын кесмегенди. Алагы не жаны бла да болушханды, кел эттиргениди. Фахмусу болганына терк окуяна эсеп, алгагы эси оз бурганды.

Хур Кышматулга барганыман сайын «Хамталгага эткен кепюроно онг жандык кыя кыабиргысында уллу харфла бла «Мир и радость вам, живущий» деген жазууга, Кыясынны суратына да кыарайма. Кеси жашуудан замансыз кетген пост саулгага тынчылык, жарык жашуу тийлейди. «Мен өлсөм, дуния тобо башында болушун», - дегенине да бардыла. Аллайгагы, айхай да, адам дегрме болушкы туююду.

Мен Кыясынны юсюден эшиткенлерини жазам, ала керти болушханды толуп ийнаны. Филология илмуланы кандидаты Мамеланы Далхат блай айткан эди: «Куйлу улун назмуларын кыайта кыларары окумаган, маганааларына терен тошононалкы туююле».

Бу халарны уа кимден эшиттимени зсиме тошюралмаймы. Кыясын Еревланда «Капитан Сааняны юсюден балада» деген назмуун окуй туруп, келю толганын эсеп, залда келти жилгягандыла. Эрмени жашла поэти сахадан кылоларына кетюроп тошюргенди.

КЫЛАЙЛАНЫ АЛИЙ.

КЕРМОЧ

Такыйкчалык сезимледен жаратылган суратла

Бу конлде Суратлау искусстволаны А. Л. Ткаченко атлы музейинде Аппайаны Жаннаны «440 НМ» аты бла энци кермоочо ачылганды. Кызы суратлау амаллары кендиле, сейридиле, тыншылууда.

Жаш адам болганыкыла, художник халкыла аралы элде регион экспозицияга кыатышанлай турды. Аланы санында Ставропольда бардырыган «ЮгАртМолодость», Кыярач «Черкесе «Эзген Эмюрден келик заманга», Торкде «Тишируу художникле, Табийгадан - искусство», Кыябары-Малкыра «Алтын майдан, Элбрус» деген проектле да болгандыла.

Аппайаны кызыларыны фахмусу уллу сюетт жолотолонаны, лирикалы поетриядан да бирча тап жазарга жетеди. Ол жорегин жарыштан болуулары, бай ии дуниясын абстракт композициялары, сейр графикалары бла ачыклайды. Жаннаны чыгармачылыгы ачыкчылыгына эпороксолого, ачыкчылыгы бла жууккуду. Жашауда да бу сезимге жаш художникни граждан позициясыны өлчөмни кыуарганын эсге аласаг а, аны ишлеринде энци, тамаша художстволу дунияны тамырлары кыайдан чыкгыанларына толусунай тошонобиз.

Сөз ючюн, жазуучула Зинаида Купееваны неда Антон Заньковскийни портреттерине кыарай, была харкионко жашауда башадыла, табийгат, алам бла бир болган чакларында ула, жашуудан тинююл, ити дунияны излегенге ушганларын сөз, авангард жанрны философия кеп кыраамалына баямлаган кючо башаладан асламжарык болганын ангылайсы.

«Бирсилден эсе кепюрге, жоторек керюрге, билгире» - деген сөзлени окуйбуз художникни «Горгона» аты суратыны тобюнде. Чыгармачылык бла юрешенгеле ол девизчады. Бу чакырууга Жанна кеси да кертичи болганына, сөзюс, аны ишлери толусунай шагталык этедиле.

Аппайаны кызы Бабугент элде жашайды, шахаарга кечер умуту алыкыла жокду. Искусствону адамны кылайында болганына маганааларды дитихам калген кезюйде? Баям, угый. Кермоочуда да Жаннаны бир эллилери: «Бу бизни кызыды», - деп өхтөлмөнгендерин дайым да эшитит турдуку.

Черк районун башчысыны орунбасары Уюшаны Сахадин а да «Суратын сайымден терк чыгып, акылыкыла да болмай, абадан кеп кыармалары бла бийик фахмулулуккага атлаганды», - дегени, жерлини бла өхтөлмө. Он оюму РФ-ни халкы устулу Бичиланы Хамаз коллекционер Хаджилины Даниял, КМККУ-ну искусствона бла асламы информация оргнала факультетини деканы Эльдар Дымов да бир аууздан айтхандыла.

«Бу проект кертиси бла да аламатды, он кеплеме сейр керюроногю сөзюсүдө. Чыгармала бюгонлюкде искусство не жол бла барганын, жаш художникле сезимлерин не амалла бла хайырланы тура атлаганларыны ачыклайды», - дегени музейни таматасы Рита Таова да.

Кермоочуда Аппайаны Жаннаны алтыш төрт иши кергютолононди, экспозиция кулгаура арада огуузуучу Февральга дерти турлукуду.

ЖАНГОРЗАЛЫНЫ Назубат. Суратла авторуудула.

ЮБИЛЕЙ

Жазуучу, публицист эм журналист Хачим Хабасович Кауфов 1940 жылда тууганды. КММКУ-ну тарых - филология блямонго башогандан сора журналист жолун башлаганды. Артыкчада «Советская молодёжь» газетде ачылганды аны, озган жыллагы кыарап, эсеплерге хунери.

Телевидение бла радиону айнууларинда да барды аны кыыйны. «Ардыг палсыз» газетини баш редакторуун орунбасары, тыш кыяралда жашаган жерлештеринде бла байлалык жюрюгөн «Родина» биргичуно жуупллы секретары болуп да ишлегенди. 1998 жылдан бери КМР-ни Жазуучуларыны союзуун правленийни таматасыды. Бюгон Хачим Хабасович 75-жыллык юбилейин белгилейди.

«Жазганымдан эсе он кереге кеп этерге кыолумган келлик эди»

Сизни юсюндөзден жазган алимле бары да артыкча патриот темага уллу э бургангызыны белгилейдиле. Аны сытауу недеди?

Ол мени сабий жылларымдан башланды. Атам Улуу Ата журт урушда болуп, арбазга тошген снаряд атылып, анабыз замансыз кетгенди жашуудан. Аны себепли аммам эм аптам бла аюгемне Бизни тельно сабийлиги, жашуу да тын болмагында. Мен алтыжыллык туудууга аны жыл санында бузоула кютоп, юй жумушка кырагыанымдан хапар айтма да, ала ага бир башха дунида болганыча керюнедиле.

Кышда, элли кыарла жыйылп, тауруула, бурунгу хапарла айтхандыла, жашкыкыла да кыулак салып. Алагы тагылымасам, баям, мени жашауум башха торлю кыуарлык болуп эди. Сора, шолгога барып, окурга юйренгеннимде, китаплада жазылганы бла таматаланы хапарлары бирге келишмөгениди. Кингалада алгандан кыалган терелге - хабазга - кырагыны халкыны керексиз, кимчи зат этген адеттенга кыарлаганды. Ол заманда мени жорегимде кыорлык тууп, аны тамырына жетерге юрешкенме.

Сен айткан патриот темага уа «Советская молодёжь» газетде келгенме. «Это нужно жить» деген рубрика да ачылып, Занкишиланы Хусейин дала мени Улуу Ата журт урушда болганыны юсюндө Бизни кыайлыгы Саят Союзну Жигити Ахмед-Хан Канкошевин юсюндөн документли «художстволу «Орбл умират в полёте» деген китап да ол кезюйде чыкганды. 115 Кавказияны ызындан биринчи кере да 1966 жылда барылганды. Мен ары эски корреспондент болуп атланганым. Кеп торлю материал жыйган эдим, мындан эсгертемеле элтип да салынгандыла. Алай бла аз-аздан кыуарганды ол иш да. Аныксы да ол жылдада журтун материалла алмай бир тайлыин жарашардып, басмага бералмай турма.

Бюгонлюкде кыяралда болуп совет жылдадан эсе башады. Быйлай халда патриотизм керемкиди?

Бюгон кыярал кеси, болум да башады, тарыхха кез кыарам да торленгенди. Союз чачылгандан сора бир талай жылны бу жаны бла бир торлю иш бардырылганды. Энци, аны аныгылап, тарыхха тийишли маганаа бере башлаганыбызда. Запад алайлыгыт жаратмагыны билдиргенлей турду. Алып кыарасак, бу жаны бла бек уллу ишин газетле, СМ-ле этедиле.

Бюгонлюкде жашланы патриот чакыруула бла аскерге барырга этген тын туюдуло. Аллай анда-санда бирдиле. Миллет элде керекди, тарыхкыбызга тюз кезден кыаргара заман болганды. Школ программала деп жарашарылганын история китапла бусагайда оналытуула. Уста кеси сайлайды кыайлы бир бардырылгы дерселен. Он кыяралны Правительство оюну оюрунда болурга керекди, китаплада Улуу Хорлам да тийишли жерни алырга.

«Пока живу на белом свете, мен до всего этедело на планете» деген аламан тизгилериги бардыла? Бюгон да алаймысы?

«Анжылдада - Мен хар не ючюн да жууплыма» деген лозунг болганды. Кертида, битеу болган ишле очюн кесими жуупллы сунгангама. Сөз ючюн, Кубада бла Вьетнамда уруш болганды, бизни кыяралда хазна жаш болмаз эди, ары барып, алгага болушлук этрге излемген.

Бюгон да кылай кыалган сансы Украинада бола турган ишлерге? Кимни эсинде бар эди, эки кыярдан халк бир бирге жау болуура деп. Востокну миллеттерини кыадарлары да жарытады.

Бизни республикада жазуучулары асламысы литераторууденингэ уллу э бургандыла. Уста да ала аны санындамыс. Ол а неж керек эди?

Манга анализ этген не заманда да сейр эди. Школдо окуяна сочиненины бек сюйгөмөн. Университетте кире туруп, жазганыма энци тинти ишгеча кыаргары болукуду, деген эдиле. Анда окуганын жылларында «Ошхамхо» журналы хар номерин сюзген төре болганды. Мени ары чакырып башлайдыла. Ол жыйылууда сөйлөшө, аз-аздан статьяла жыйыла, арта аланы бирге жыйышырып, китап чыгарганма.

Кесинизге жазуучууну, литераторуудени деисиз?

Жазуучу, литераторууде да болмам. Ол а кууанычына туююдо. Жарсыуга, жазуучулук бла тынгылы юрөшмөгөмөн. Телевидение, обкомда, «Родинада» ишлеген кезуилеримде заманымы, кырууруму баша залгага бергемне.

Бусагада анга ачынуу этемиз? Этпей а. Жазганымдан эсе он кереге кеп этерге кыолундан келлик эди. Ол заманда кыуарлык келлик деп да сакгыш этмөгөм. Алгын бир конгн этгеними бусагадага ыйкырга хазырлайма. Бош заманым болса деп да, кеп зат кыалганды. Дагыда, жарсыуга, литература кесини, юйорюноно да тутарга хазна онг бермейди. Аны себепли бир жетер ишлерге

керек болады.

«Башында патриотизмни юсюндөн сөйлөшгөн-биз. Шувулукучу юсюндөн да айттырга керек болуубуз, баям?»

«Бизни тельно интернационализмни ахшы школун өтгөндө. Он сөз чынтты маганынасын зат этмөгө керекди. Бусагада аны «толерантызм» деген бла алышыдырырга юрөшөдиле. Аны тозге санамаймы.

Кертиди, мен да халкымы келечиси болганын себепли аны тарыхын, культуранын башаладан эсе бек сюемө. Он хар инсанды да борчуу. Жаш тельно интернационализм халда юйретмө юсюндөн да кеп жазганын. Быйлада эсиме Куйлианы Кыясынны аламан сөзлери келгиле: «Халкылары араларында шүбхлук адалманы шүбхлукларындан тууды».

Негерлерими араларында кеп торлю миллетлени келечилери болганынла бла өхтөлмөндө. Сөзюс, артыкча жууккы малкылары кыарында эдиле. Аланы санында журналистле,

жазуучула да бардыла. Сюргондон кыайтхандан сора өз халкыларыны литератарыны, культураны айнайтор ючюн, кыаты юрөшгендерин керюп турганын. Университетде Мокчаланы Магомат, Бабаланы Ибрагим, Гузеланы Жамал эм Шахуал, Гуртуланы Юос, Түппеланы Шахуал бла бирге окуганым. Бизден курч тамата эдиле Зумакыяланы Борис, Толгулраны Зейтун, Гуртуланы Салик бла Элдар, Занкишиланы Хусейин, Гузеланы Исхак, Шауаланы Хасан, Ахметланы Ибрагим, Голлойланы Мажит, Гулаланы Башир, Токумаланы Жаргафар. Алагы беклюе бюлгюси жазуучула, алимле, жамаат кылуучула болгандыла. Мен жалаң арта терк-терк тобюше турганыларымы атларын сагынганын.

Улуу адам, пост Куйлианы Кыясынны кысык танып, аны кыатында кеп сагытланы өтдоргөмнени бла да өхтөлөнөмө. Аны бла литератарыны, жазуучу юсюндөн хапарларыны жазып, басма ларга керек эди, кылай эсе да, баязылмаймы. Белгиле адамла бла аруу тишируларын керсөм, абызыраган кылычым барды. Сора ызындан быйлай сөзлени эшитирме деп да кыоркым: «Бу да кесине сый излейди, белгиле адам бла шүбхулугу юсюндөн айтты». Алай сундыла бир-бир «мемуарлардан» сора. Кыясыннга керти хурмет этгениме ишекли болган бар эсе, назмуларын келден айтп эрширгеге хазырма. Кертиди, мен жалнда орус тилде кечюролдерин окуурукыма.

Быйлы Литератарыны жылыды. Не муратарыгыз бардыла аны бла байлалы?

Былтыр Куйлуларыны жылы эди. Он битеу кыяралда шог этгена керюнгөндө, хазна айттыра ишле этилмей. Быйыл кеп башады. Китапха сейр өсө барды. Кыярал Думада депутатла кыайсы кеп назму айттыр деп эршидиле.

Бизни республика да тири кыатышы башлаганды ош жумушлагы. Кеп болмай Нина Емюзованы башчылыгы бла кыуруу комитет жыйылганды. Кеп торлю соругуа кыарлып, предложняла этлгенди. КМР-де литература айныр ючюн фонд кыуарлыкыды. Анга атлаган мероприятияда кыыйлып, чачылып кетмей, практика бла юрөширга, окуяну кыойганын жандыган анга кыайтарып амалланы излерге керекбиз.

Миллет адабиятлары орус тилге кечюргөнгөни хазырлар ючюн, Москвадагы Литература институту малкылары, кыабартылы жашланы, кызыланы жибергени амалын да керюп. Библиотекала бизни жазуучулары китаплары алырга амалланы излеп, школ программаны кыурай туруп, аланы да ол ишге кыатышханы тозге санабыз. Жумушла кендиле. Биз аны планын хазырлаганыбыз да, анга кыарала турды.

Жазуучулары кезуиле сьездери кыачан болуугу уа белгилениди?

«2013 жылы декабрь айында этерге керек эди. Аны бир нечме кер кечюролго тошгөндө. Аны юсюндөн жыйылууда Нина Емюзова бла культура министр Мухаддин Кумахов да болган эдиле. Ол Улуу Хорламны 70-жылгынына дерти болууга керекди, деп белгилленгенди.

Малкыларыны бла кыабартылы жазуучулары араларында бирлик, англышшыны жокду деген хапарла юрөшюдиле. Творчество бла юрөшөнгө башаладан эсе эмиюнчиге адамладыла, бирде асыры кыатарак да бола болуура. Алай ахырда бир бирингиле маганыбыз кыайганды деп айталаймы. Быйлада башахасыды кыайганын: фахмула бла фахмусу, художникни бла ремесленникни араларында чюйрелик кыайда кючюдо. Мен аны бла 16 жыл юрөштин келеме. Ол а жарсылууда.

САРАККУЛЛАНЫ АСИТ. Суратны А. ЕЛКАНОВ алганды.

